การวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย

Confirmatory Factor Analysis of the Perception towards Animal-Related Voluntourism Activities in Thailand

อมราวดี ไชยโย (Ammarawadee Chaiyo)*
วรรักษ์ สุเฌอ (Worarak Sucher)**

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครสามารถสร้างโอกาสการเรียนรู้และแบ่งปันให้เกิดขึ้นในสังคม เพราะฉะนั้นการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดซึ่งกันและกันจะเป็นหนทางสู่การพัฒนาสังคมที่มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจองค์ประกอบการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย และเพื่อตรวจสอบโมเดลองค์ประกอบการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างคือนักท่องเที่ยวอาสาสมัครชาวต่างชาติที่มาทำกิจกรรมอาสาร่วมกับสัตว์ในกรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี และเพชรบุรี จำนวน 240 คน ใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย มี 21 ตัวแปร 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านความรู้สึก ด้านความรู้ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความต้องการ เรียงลำดับความสำคัญตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจาก ค่า χ^2= 77.65, df= 93, relativeχ^2= 0.834, p= 0.873 RMSEA= 0.000, RMR= 0.036, SRMR= 0.031, GFI= 0.961, AGFI= 0.903, NFI= 0.971, NNFI= 1.014 ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ดังนั้น โมเดลจึงสามารถใช้วัดการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทยได้ โดยผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดการศึกษาและเป็นแนวทางการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทยในอนาคต

* นักศึกษาปริญญาโท ทุนส่งเสริมการศึกษาประเภทที่ 1 หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิตสาขาการจัดการการท่องเที่ยวและบริการแบบบูรณาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Full-scholarship graduate student in Integrated Touris m and Hospitality Management, Graduate School of Tourism Management, National Institute of Development Administration. ,amchaiyo@hotmail.com, +66 81 882 4290

** รองคณบดีฝ่ายบริหาร อาจารย์ ดร. ประจำคณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Vice Dean for Administration, Dr. Graduate School of Tourism Management, National Institute of Development Administration. ,worarak.suc@nida.ac.th, +66 27 273 6713

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร การรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์

Abstract

Voluntourism can create the opportunities for learning and sharing in society. Consequently, understanding each other's opinion is the way to develop a sustainable society. Therefore, this study aims are to explore the perception components of voluntourists towards animal-related voluntourism activities in Thailand; to examine the perception components model of voluntourists towards animal-related voluntourism activities in Thailand. The quantitative approach is employed by using a 5-rating scales questionnaire for data collection with international voluntourists who participated in animal-related voluntourism activities in Bangkok, Kanchanaburi and Phetchaburi province, which comprises 240 participants. To analyze the data, an exploratory factor analysis and confirmatory factor analysis are carried out.

Findings reveal that there are 21 items which span five perception dimensions towards animal-related voluntourism activities in Thailand, which are as follows; physical, emotion, knowledge, practice and needs, listed in order of factor loading values respectively. Obtained fit indices indicated a good fit between the predicted and empirical factor structure, as follows; χ^2= 77.65, df= 93, relativeχ^2= 0.834, p= 0.873 RMSEA= 0.000, RMR= 0.036, SRMR= 0.031, GFI= 0.961, AGFI= 0.903, NFI= 0.971, NNFI= 1.014. The statistically significant level is 0.01. Therefore, the model can be used to measure perceptions towards animal-related voluntourism activities in Thailand. It can also be used as a framework for future studies, and as a guideline for managing animal-related voluntourism activities in Thailand.

Keywords: Voluntourism, Tourism Activities' Perception, Animal-Related Voluntourism Activities

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร (Voluntourism) เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ปรับเปลี่ยนแนวคิดจากเดิมที่ว่าการท่องเที่ยวเป็นการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือแสวงหาความสุขให้ตนเอง กลายเป็นแนวคิดใหม่ที่ว่าการท่องเที่ยวเสมือนเป็นการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ให้ชีวิต แต่ในขณะเดียวกันการเดินทางจะต้องมีคุณค่าและมีความหมาย (จารินี ศานติจรรยาพร, พรรณี สวนเพลง, จิรานุช โสภา, และ วริษฐา แก่นสานสันติ, 2559) โดยประเทศไทยถูกจัดเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวในอันดับสามของโลก (Salvesen, 2014) ซึ่งการท่องเที่ยวรูปแบบนี้นับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างมาก เนื่องจากสามารถสร้างรายได้และช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของประเทศ หรือแม้แต่ในมิติของความเป็นชุมชนเจ้าของพื้นที่มองว่าการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครจะช่วยส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่าง สามารถนำพาความเจริญและสร้างรายได้เข้าสู่พื้นที่ ทำให้คุณภาพชีวิตในพื้นที่เป้าหมายได้รับการพัฒนา ในขณะที่นักท่องเที่ยวยังเป็นกลไกขับเคลื่อนสำคัญในการเชื่อมโยงกิจกรรมอาสาสมัครในพื้นที่ให้เกิดผลในระดับโลกได้ จากการสร้างโอกาสการเกิดแรงบันดาลใจเข้าร่วมทำกิจกรรมกับองค์กรต่างๆ มากขึ้น และสามารถเข้าใจประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่อย่างแท้จริง ตลอดจนให้ความช่วยเหลือด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอในพื้นที่ให้ได้รับการพัฒนาในบางเรื่องได้เช่นกัน (กาญจนา สมมิตร,นิทัศน์ บุญไพศาลสถิต, และ สราวุฒิ แซ่เตี๋ยว, 2557; จารินี ศานติจรรยาพร และคณะ, 2559)

จากข้อมูลการสำรวจกิจกรรมอาสาสมัครในประเทศไทยโดยเครือข่ายอาสาสมัครในเดือนมกราคม - เมษายน 2559 พบว่าประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางที่ได้รับความสนใจในกิจกรรมอาสาสมัครด้านสัตว์เลี้ยงและการช่วยเหลือสัตว์เป็นอันดับสามที่ร้อยละ 41 โดยเฉพาะพื้นที่ในภาคกลางและภาคเหนือที่มีกิจกรรมอาสาสมัครมากเป็นอันดับหนึ่งและสองของประเทศอยู่ที่ร้อยละ 56 และร้อยละ 15 ตามลำดับ (เครือข่ายจิตอาสา, 2559) แต่กระนั้นก็ตามภาพการทารุณกรรมสัตว์ในประเทศไทยยังคงปรากฏให้เห็นอยู่เป็นจำนวนมากจนถูกจัดอันดับให้เป็นประเทศที่มีการทารุณกรรมสัตว์เป็นอันดับที่ 5 ของโลก (ผู้จัดการออนไลน์, 2553) โดยเฉพาะการใช้สัตว์เป็นเครื่องมือแสวงหาผลประโยชน์ในอุตสาหกรรมบันเทิงและการท่องเที่ยว อาทิ การแสดงความสามารถพิเศษของช้าง การแสดงละครลิงและมวยลิง การป้อนนมลูกเสือลูกสิงโต และใช้สัตว์เป็นส่วนประกอบสำหรับถ่ายรูป ซึ่งสัตว์เหล่านั้นตกอยู่ในชะตากรรมที่น่าเวทนาจากการถูกควบคุมไม่ให้แสดงออกพฤติกรรมตามธรรมชาติ การฝึกซ้อมอย่างทรมาน และไม่ได้รับการดูแลที่ถูกสุขลักษณะอย่างเพียงพอ เป็นไปตามที่องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลก เปิดเผยว่าร้อยละ 77 ของช้างในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย อินเดีย ศรีลังกา เนปาล ลาว และกัมพูชา มีสภาพความเป็นอยู่ที่เลวร้าย และไม่สามารถยอมรับได้ (ข่าวไทยพีบีเอส, 2560) นอกจากนั้นปัญหาสัตว์ถูกทอดทิ้งในสังคมก็เป็นอีกปัญหาที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ที่ถูกปลดเกษียณจากธุรกิจการท่องเที่ยวหรือแม้แต่สัตว์เลี้ยงจำพวกสุนัขและแมว ซึ่งในปี พ.ศ. 2555 พบว่า มีจำนวนสุนัขและแมวจรจัด จำนวน 597,970 และ 330,953 ตัว แต่กลับเพิ่มสูงขึ้นในปี พ.ศ. 2559 เป็น 758,446 และ 474,142 ตัว ตามลำดับ (กรมปศุสัตว์, 2559)

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

ดังนั้น การนำแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครมาบูรณาการกับการแก้ปัญหาในมิติของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครให้กับสัตว์ต่างๆ แทนการทำกิจกรรมท่องเที่ยวในรูปแบบเดิม โดยเพิ่มมิติการเรียนรู้และแบ่งปันในลักษณะของการเป็นผู้ให้และผู้รับ จึงเป็นการลดปัญหาการทารุณกรรมสัตว์ในธุรกิจท่องเที่ยว สร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และช่วยให้สัตว์มีคุณภาพชีวิตเป็นไปตามวิถีธรรมชาติที่พึงจะได้รับ (สมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทย, 2559; องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลก, 2560) เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องเข้าใจการรับรู้ของนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าว เพื่อช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจ รับทราบความต้องการและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นหนทางทำให้การจัดการแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ และสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ในประเทศไทยให้เหมาะสมในอนาคต

งานวิจัยส่วนใหญ่ที่ผ่านมามีการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครหลากหลายมิติ อาทิ การรับรู้ทัศนคติและเจตคติของชุมชน นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการ (Burrai, Font, & Cochrane,2015; Proyrungroj, 2015) แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร (Wearing & McGehee, 2013) กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร เช่น กลุ่มตลาดท่องเที่ยวอาสาสมัครในกิจกรรมกีฬาออนไลน์ (Wymer, Self, & Findley, 2010) กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มนักศึกษาและนักวิจัยรุ่นเยาว์ (Manea, Nae, Matel, Vijulie & Tiala, 2013) ประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในจังหวัดเชียงใหม่ (Mostafanezhad, 2014) อุปสงค์อุปทานการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มจังหวัดสนุก (จารินี ศานติจรรยาพร และคณะ, 2559) ความสัมพันธ์ในกิจกรรมอาสาสมัครและการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวอาสาสมัครในอเมริกา (Bailey & Russell, 2012) การท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครกับโอกาสของกิจการเพื่อสังคมในเขตภาคเหนือตอนบน (กาญจนา สมมิตร และคณะ, 2557) และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครสำหรับเยาวชนความเข้าใจอันดีในเด็กด้อยโอกาสในกรุงเทพมหานคร (ฐิญาภา เสถียรคมสรไกร และโชคชัย สุเวชวัฒนกูล, 2558)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงเห็นได้ว่าการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย ภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อสำรวจองค์ประกอบการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย และเพื่อศึกษาองค์ประกอบการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย เป็นประโยชน์ในการใช้กำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในประเทศไทย และยังเป็นแนวทางการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวต่อไป นำมาซึ่งการลดปัญหาด้านการทารุณกรรมสัตว์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การสร้างจิตสำนึกให้เกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม การสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แตกต่างอย่างมีคุณค่า ตลอดจนการนำพาความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเข้ามาสู่พื้นที่ปลายทางการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจองค์ประกอบการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย

2. เพื่อตรวจสอบโมเดลองค์ประกอบการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

การท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร

การท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่แตกต่างจากกิจกรรมการท่องเที่ยวทั่วไป ภายใต้การผสมผสานแนวคิดเพื่อพักผ่อนหย่อนใจเข้ากับการทำกิจกรรมอาสาสมัคร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครเป็นการการบูรณาการกิจกรรมอาสาสมัครกับเข้ากับกิจกรรมการเดินทางสำหรับการท่องเที่ยวอย่างแยกกันไม่ออก โดยใช้เงินและเวลาระหว่างท่องเที่ยวเพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้ในสังคม ปกป้องฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การให้ความช่วยเหลือสัตว์ และบรรเทาความยากลำบากในประเด็นอื่นๆ ทางสังคม (Kontogeorgopoulos, 2014; Wearing & McGehee, 2013) โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครตามเกณฑ์การจัดแบ่งประเภทตามระดับความเข้มข้นของกิจกรรมอาสาสมัครภายใต้กรอบแนวคิดด้านโครงการการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร หรือ (Conceptual Framework for Volunteer Tourism Project) ประกอบด้วย 5 ตัวแปรศึกษา ได้แก่ ความยืดหยุ่นของระยะเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ประสบการณ์ที่มุ่งเน้นการทำกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อผู้อื่นหรือเป็นความสนใจของตนเอง ทักษะหรือคุณสมบัติของนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมด้วยความกระตือรือร้น และระดับของการสร้างประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น (Callanan & Thomas, 2005) แต่หากใช้การจัดกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครตามรูปแบบของกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามที่ Holidays (2012) อธิบายไว้จะสามารถแบ่งเป็น 10 รูปแบบ ได้แก่ งานสร้าง งานสอน งานบูรณปฏิสังขรณ์ งานบริการทางการแพทย์ งานด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการ งานบรรเทาสาธารณภัย งานการตลาด งานการบัญชี และงานบริการสังคมทั่วไป ในขณะที่ Cheung, Michel, & Miller (2010) สามารถแบ่งได้ 11 ประเภท ได้แก่ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โครงการท่องเที่ยวในชุมชน การพัฒนาชุมชน โครงการเกี่ยวกับสัตว์ป่า งานการสอน โครงการสหกรณ์ โครงการก่อสร้าง งานอนุรักษ์ประวัติศาสตร์งานด้านการเกษตร งานดูแลเด็ก งานสาธารณสุข นอกจากนั้นยังสามารถใช้วิธีการจัดกลุ่ม Cluster กิจกรรม โดย Callanan & Thomas (2005) จัดกลุ่มได้ 10 หมวดหมู่ ได้แก่ สวัสดิการชุมชน การสอน การพัฒนาธุรกิจ การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม โครงการก่อสร้าง โครงการพัฒนาวัฒนธรรมการวิจัยและศึกษาสิ่งแวดล้อม การปกป้องสิ่งแวดล้อม การแพทย์ และอื่นๆ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงบูรณาการและสังเคราะห์แนวคิดการจัดแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครจากผู้ศึกษาข้างต้นเพื่อมาใช้ในการวิจัย โดยเลือกศึกษาในมิติของสัตว์ ซึ่งสามารถแบ่งได้ 5 ประเภท ได้แก่ 1) งานช่วยเหลือดูแลสัตว์ 2) งานก่อสร้างและปรับปรับที่อยู่อาศัยสัตว์ 3) งานด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่า 4) งานด้านบริการทางการแพทย์และสุขอนามัยสัตว์ และ 5) งานด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์

การรับรู้ในการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร

การรับรู้คือ ความจริงของสิ่งนั้น ซึ่งไม่มีใครรู้ได้ว่าตัวตนจริงๆ ของสิ่งนั้นเป็นอย่างไร แต่รับรู้ได้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร (Drucker, 1974) การรับรู้จึงกลายมาเป็นความจริงของสิ่งนั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การรับรู้เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่สำคัญของบุคคล เพราะในการตอบสนองต่อพฤติกรรมใดๆ จะขึ้นอยู่กับการรับรู้จากสภาพแวดล้อมของบุคคล และความสามารถในการแปลความหมายของสภาพนั้น ๆ เพราะฉะนั้นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยการรับรู้และสิ่งเร้าที่มีประสิทธิภาพ ในขณะที่พฤติกรรมการตอบสนองเกิดขึ้นจากความสามารถในการตีความสิ่งแวดล้อมในแต่ละช่วงเวลา (Gnanapala, 2015) โดยในแต่ละบุคคลจะถูกรุมล้อมด้วยสิ่งเร้าที่มาจากสิ่งแวดล้อมผ่านเข้ามาในความรู้สึกสัมผัสทั้ง 5 คือ มองเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ลิ้มรส และสัมผัส โดยจะเลือกรับรู้เฉพาะสิ่งที่สนใจ ฉะนั้นการรับรู้จึงประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ ประสาทสัมผัสทั้ง 5 และจิตวิทยา เช่น ความรู้เดิม เจตคติ และความต้องการ (Verardi, 2013) ในขณะที่ Gnanapala (2015) อธิบายเพิ่มเติมว่าการรับรู้ มี 8 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) สิ่งเร้า ได้แก่ วัตถุ แสง เสียง กลิ่น รส 2) อวัยวะรับสัมผัส ได้แก่ หู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนัง ถ้าไม่สมบูรณ์จะทำให้สูญเสียการรับรู้ 3) ประสาทรับสัมผัสเป็นตัวกลางส่งกระแสประสาทจากอวัยวะรับสัมผัสไปที่สมองส่วนกลางเพื่อการแปลความ 4) ประสบการณ์เดิม การรู้จักการจำได้ทำให้รับรู้ได้ดีขึ้น 5) ค่านิยม ทัศนคติ 6) ความใส่ใจ ความตั้งใจ 7) สภาพจิตใจ อารมณ์ เช่น การคาดหวัง ความดีใจ เสียใจ 8) ความสามารถทางสติปัญญาจะกำหนดให้รับรู้ได้เร็ว นอกจากนั้น วิเชียร วิทยอุดม (2551) กล่าวว่าองค์ประกอบที่อิทธิพลต่อการรับรู้มี 3 องค์ประกอบ คือ 1) คุณลักษณะของสิ่งที่รับรู้ ได้แก่ คุณลักษณะทางกายภาพ ความคล้ายคลึงของสิ่งที่รับรู้อื่นๆ 2) คุณลักษณะของบุคคล ได้แก่ ทัศนคติ ความต้องการ อารมณ์ ประสบการณ์ 3) คุณลักษณะของสถานการณ์ ได้แก่ ความเครียด จังหวะเวลา สอดคล้องกับ ปิยะนาถ สรวิสูตร (2552) การรับรู้จิตอาสามี 5 องค์ประกอบ คือ 1) แรงผลักดันหรือแรงจูงใจ 2) ประสบการณ์เดิม 3) กรอบอ้างอิง เช่น บุคคลรอบข้าง ค่านิยม ทัศนคติ 4) สภาพแวดล้อม เช่น อุณหภูมิ บรรยากาศ สถานที่ 5) สภาวะจิตใจและอารมณ์ เช่น ความโกรธ ความสงสาร ความรัก

การศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครของนักศึกษาและนักวิจัยรุ่นเยาว์มหาวิทยาลัยบูคาเรสต์ (Manea et al., 2013) ใช้เครื่องมือแบบสอบถามและสำรวจออนไลน์เก็บข้อมูลวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรม SPSS ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ที่เคยมีประสบการณ์ทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครมีความคิดเห็นและมุมมองด้านการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครแตกต่างกันอย่างมีนัยสถิติกับผู้ที่ไม่เคยผ่านประสบการณ์ในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร 2) กิจกรรมอาสาสมัครที่ครอบคลุมความต้องการของนักท่องเที่ยวจะช่วยให้ช่วยส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ 3) เกิดการแก้ไขและพัฒนาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ 4) กิจกรรมที่ได้รับความสนใจมากที่สุด คือ อาสาสมัครวิจัยทางวิทยาศาตร์ อาสาสมัครทหารพรานในพื้นที่ภูเขา และการช่วยเหลือทางสังคม ตามลำดับ Cheung et al. (2010) ศึกษาการรับรู้และทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร เป็นวิจัยแบบผสมผสานที่เก็บข้อมูลทางเว็บไซต์และสังคมออนไลน์มากกว่า 70 ประเทศ และสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคลผ่านการใช้ Skype ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและท่องเที่ยวโดยชุมชน ระยะเวลาท่องเที่ยวเฉลี่ย 40 สัปดาห์/ครั้ง ใช้เวลาทำกิจกรรม 4-8 ชั่วโมง/วัน เสียค่าใช้จ่าย

ต่อครั้งน้อยกว่า 1,500 ดอลลาร์ และจะตัดสินใจเลือกใช้บริการกับผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ มีชื่อเสียง ราคามีความคุ้มค่าเงิน ผลสำรวจความพึงพอใจพบว่านักท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครมีความพึงพอใจ มีการแนะนำนักท่องเที่ยวอื่นๆ ให้มาเที่ยวในวันหยุดและมีแนวโน้มว่าจะกลับไปเที่ยวซ้ำในอนาคต Burrai et al. (2014) ศึกษาการรับรู้ของเจ้าบ้านในการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครเมืองกุสโกประเทศเปรู ใช้ทฤษฎีความเสมอภาคเป็นกรอบแนวคิด เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ด้านความต้องการแรงจูงใจและความคาดหวังระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับจุลภาคตามทฤษฎีความเสมอภาค การรับรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวอาสาสมัครกับชุมชนจะแตกต่างกันไปตามสถานภาพการเปลี่ยนแปลงและบทบาททางสังคม และความมีเมตตาจะส่งผลการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาสาสมัครกับชุมชนในเมืองกุสโก อย่างมีนัยสำคัญ Reynolds & Braithwaite (2001) เสนอแนะว่าการท่องเที่ยวในลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์กับสัตว์กำลังได้รับความนิยมมากขึ้นทั่วโลก เพราะฉะนั้นค่านิยมในการอนุรักษ์ สวัสดิภาพสัตว์ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และความสามารถในการทำกำไรมักมีความขัดแย้งในการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ จึงจำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยน ในขณะที่มีช่วงของปัจจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพของประสบการณ์ Shani & Pizam (2008) ชี้ว่าการประเมินการรับรู้ในจริยธรรมของผู้ประกอบการท่องเที่ยวเกี่ยวกับสัตว์ ต้องพิจารณา 3 โครงสร้างหลัก อันได้แก่ 1) เหตุผลทั่วไปสำหรับการดำเนินงานในสถานที่ดังกล่าว 2) ความเชื่อในแรงผลักดัน 3) เงื่อนไขเฉพาะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานทางจริยธรรมของสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับสัตว์

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดการรับรู้ในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร เพื่อสกัดตัวแปรที่จะนำไปใช้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งสามารถออกแบบโมเดลองค์ประกอบของการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทยได้ 5 องค์ประกอบ และยังได้ตัวแปรที่จะนำไปใช้ในการออกแบบแบบสอบถาม จำนวน 22 ตัวแปรสังเกตได้ โดยรายละเอียดสมมติฐานและกรอบแนวคิดการวิจัยแสดงดังนี้

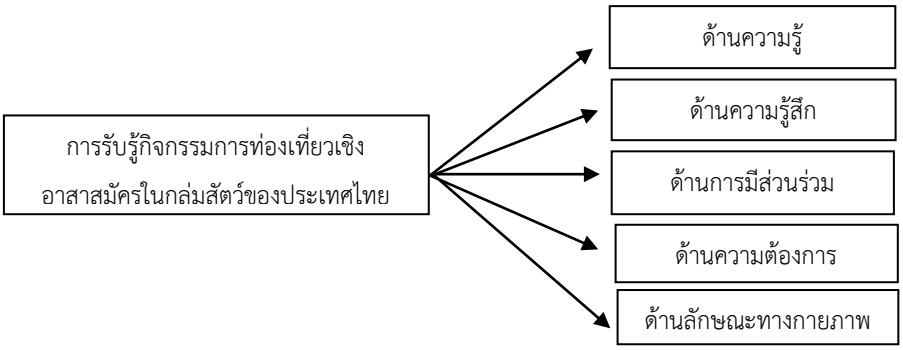
สมมิติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 องค์ประกอบของการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทยที่ได้จากการจัดกลุ่มใหม่ยังคงมี 5 องค์ประกอบ คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความต้องการ และด้านลักษณะทางกายภาพ

สมมติฐานที่ 2 โมเดลองค์ประกอบของการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 โมเดลองค์ประกอบของการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปร และลดจำนวนตัวแปรให้รวมกัน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบตัวแปรการรับรู้และองค์ประกอบของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวอาสาสมัครชาวต่างชาติที่เดินทางไปท่องเที่ยวและทำกิจกรรมอาสาสมัครกับสัตว์ ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวอาสาสมัครชาวต่างชาติที่เดินทางไปท่องเที่ยวและทำกิจกรรมอาสาสมัครกับสัตว์ในกรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี และเพชรบุรี เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีรายงานสถิติด้านจำนวนงานอาสาสมัครสูงและตั้งอยู่ในภาคกลางซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีสถิติด้านอาสาสมัครมากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ ตามเกณฑ์การแบ่งภูมิภาคของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (เครือข่ายจิตอาสา, 2559) ใช้วิธีการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ลักษณะกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นนักท่องเที่ยวอาสาสมัครชาวต่างชาติที่มาจากประเทศในภูมิภาคอเมริกา ยุโรป และออสเตรเลีย เพราะเป็นภูมิภาคที่มีจำนวนอาสาสมัครสูงอันดันต้นของโลก (Volunteering Solutions, 2014) มีการเดินทางไปท่องเที่ยวและทำกิจกรรมเชิงอาสาสมัครร่วมกับสัตว์ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี และเพชรบุรี สามารถเข้าใจและสื่อสารภาษาอังกฤษได้ เพื่อความสะดวกและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเก็บข้อมูล และเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ดังนั้นจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างให้สอดคล้องกับสถิติที่ใช้ Hair, Black, Bain, Anderson & Tatham (2006) แนะนำว่าในการวิเคราะห์องค์ประกอบควรมีสัดส่วนระหว่างกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรไม่ควรน้อยกว่า 10:1 เพราะฉะนั้นงานวิจัยนี้มีตัวแปรที่สกัดจากวรรณกรรมและต้องการประมาณค่าจำนวน 22 ตัวแปรจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 22 x 10 = 220 ตัวอย่าง จึงจะมีข้อมูลเพียงพอต่อการวิเคราะห์เชิงสถิติได้ และเพื่อป้องกันความคาดเคลื่อนของข้อมูล ผู้วิจัยจึงเก็บกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 240 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวมรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) 5 ระดับ (Likert, 1932) เพื่อประเมินองค์ประกอบการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ในประเทศไทย จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านความรู้สึก (Emotion) ด้านการมีส่วนร่วม (Practice) ด้านความต้องการ (Needs) และด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical) โดยมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่างและแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านที่มีความรู้และประสบการณ์ทำการพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) ซึ่งควรมีค่ามากกว่า 0.5 ผลการตรวจ IOC พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.85 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สะท้อนให้เห็นความครอบคลุมในเนื้อหา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ชัดเจนทางภาษา และมีรูปแบบการวัดตัวแปรเหมาะสม 2) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักท่องเที่ยวอาสาสมัครชาวต่างชาติที่เดินทางไปท่องเที่ยวและทำกิจกรรมอาสาสมัครกับสัตว์ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี และเพชรบุรี จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient) ของครอนบัค ซึ่งต้องมีค่าไม่น้อยกว่า 0.75 (Cronbach, 1970) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discriminate Power) ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป (Ebel & Frisbie, 1986) โดยค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ที่ได้เท่ากับ 0.957 และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.41-0.73 จึงเหมาะสมที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) สถิติพื้นฐานเชิงบรรยาย (Descriptive statistics) เช่น ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) เพื่อใช้วิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง 2) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) เพื่อสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวริแมกซ์(Varimax with Kaiser Normalization) 3) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบตัวแปรการรับรู้และองค์ประกอบที่ส่งผลต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานลักษณะกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยวอาสาสมัครชาวต่างชาติที่เดินทางไปท่องเที่ยวและทำกิจกรรมอาสาสมัครกับสัตว์ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี และเพชรบุรี จำนวน 240 คน พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 66.7 อายุระว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 37.2 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 60.6 อาชีพนักเรียนนักศึกษา ร้อยละ 57.2 รายได้เฉลี่ยต่อปีน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ร้อยละ 40.0 เดินทางมาจากภูมิภาคยุโรป ร้อยละ 47.8 และใช้ระยะเวลาทำกิจกรรรมอาสาสมัครมากกว่า 15 วันขึ้นไป ร้อยละ 46.7 จากนั้นวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 22 ตัวแปร จากองค์ประกอบการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ในประเทศไทยทั้ง 5 องค์ประกอบ เพื่อศึกษาลักษณะ

การแจกแจงข้อมูลของตัวแปรแต่ละตัว พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงอยู่ระหว่าง 3.68 ถึง 4.27 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.74 ถึง 1.00 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการกระจายอยู่ใกล้กับค่าเฉลี่ย เนื่องจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดังกล่าวมีค่าไม่เกิน 1 ค่าความเบ้เห็นได้ว่าตัวแปรทั้งหมดมีค่าความเบ้เป็นลบค่าอยู่ระหว่าง -0.27 ถึง -1.23 และมีลักษณะการแจกแจงเป็นแบบเบ้ซ้าย แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย แต่เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าความโด่งเป็นบวกหรือมีค่าสูงกว่าค่าความโค้งปกติ ค่าอยู่ระหว่าง -1.20 ถึง 2.40 ซึ่งข้อเสนอแนะของค่าความเบ้และค่าความโด่งตามที่ Kline (2005) ระบุว่าค่าความเบ้ที่ไม่เกิน 3.0 และค่าความโด่งที่ไม่เกิน 10.0 สามารถให้การยอมรับได้ว่าข้อมูลมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ดังนั้น ผลการศึกษานี้จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมเบื้องต้นของชุดตัวแปรก่อนการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยผลการตรวจสอบพบว่า ค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) เท่ากับ 0.84 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.80 และเข้าสู่ 1 ค่าสถิติของบาร์ทเลทท์ (Bartlett's Test of Sphericity) พบว่า ค่าไคแสควร์เท่ากับ 5492.69 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.00 ดังนั้น แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่างๆ มีความเหมาะสมดีมากที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป (Cerny & Kaiser, 1977) แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่า KMO and Bartlett's Test ของตัวแปรการรับรู้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.842
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	5492.693
	df	231
	Sig.	.000

2.1 การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญ (PCA) ผลการสกัดองค์ประกอบแสดงเฉพาะองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigenvalue) มากกว่าหรือเท่ากับ 1 เพราะถือว่าเป็นไปตามหลักการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Guttman, 1954) พบว่ามีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ มีพิสัยของค่าไอเกน (Eigenvalue) อยู่ระหว่าง 1.20–8.72 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (% of Variance) อยู่ระหว่าง 5.46-39.63 และร้อยละค่าความแปรปรวนสะสม (Cumulative % of Variance) เท่ากับ 69.70 ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 องค์ประกอบ ความแปรปรวน ร้อยละความแปรปรวน และร้อยละความแปรปรวนสะสมของการรับรู้

องค์ประกอบ	**ความแปรปรวน (Eigenvalue)**	**ร้อยละความแปรปรวน (% of Variance)**	**ร้อยละความแปรปรวนสะสม (Cumulative % of Variance)**
1	8.72	39.63	39.63
2	2.51	11.42	51.05
3	1.54	6.99	58.04
4	1.37	6.20	64.25
5	1.20	5.46	69.70

2.2 การหมุนแกนองค์ประกอบ ผู้วิจัยหมุนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวริแมกซ์ (Varimax with Kaiser Normalization) เพื่อให้ตัวแปรมีลักษณะที่ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งตามเกณฑ์การพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ที่เหมาะสมต้องมีค่าตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป และถ้าตัวแปรสังเกตได้มีน้ำหนักในองค์ประกอบใดมาก ควรจัดตัวแปรนั้นเข้ากับองค์ประกอบนี้ (Tabachnick & Fidell, 2014) ดังนั้นจึงสามารถจัดกลุ่มได้ 5 องค์ประกอบ จำนวน 21 ตัวสังเกตได้ ส่วนตัวแปรอีก 1 ตัวแปรถูกตัดออก คือ Q19: ท่านมีการเตรียมความพร้อมเพื่อทำกิจกรรมอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ร่วมกับผู้อื่น เนื่องจากมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) น้อยกว่า 0.30 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย

รหัส	ตัวแปรสังเกตได้	น้ำหนักองค์ประกอบ				
		ความต้องการ	ลักษณะทางกายภาพ	ความรู้สึก	การมีส่วนร่วม	ความรู้
Q24	ท่านต้องการให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ได้รับการส่งเสริมและอนุรักษ์	0.93				
Q23	ท่านต้องการให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ตั้งอยู่บนความเสมอภาคระหว่างมนุษย์และสัตว์	0.87				
Q22	ท่านต้องการให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์เป็นที่น่าสนใจและโดดเด่นเมื่อมายังเมืองไทย	0.82				
Q20	ท่านต้องการให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์เป็นที่รู้จักต่อนักท่องเที่ยวและได้รับความนิยมมากขึ้น	0.82				
Q21	ท่านต้องการได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แปลกใหม่	0.56				
Q27	พนักงานในแหล่งท่องเที่ยวอัธยาศัยดี มีน้ำใจ และเป็นมิตร		0.82			
Q28	แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม		0.77			
Q25	ลักษณะการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมต่อประเภทของสัตว์		0.68			
Q29	ราคากิจกรรมอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์เหมาะสมกับคุณภาพกิจกรรม		0.66			
Q26	การท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์มีความปลอดภัย		0.54			
Q11	ความสุขและความยินดีทำให้การทำกิจกรรมอาสาสมัครร่วมกับสัตว์มีประสิทธิภาพมากขึ้น			0.93		
Q13	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ช่วยสร้างจิตสำนึกให้เกิดการช่วยเหลือสัตว์และลดปัญหาการทารุณกรรมสัตว์			0.85		
Q12	ท่านรู้สึกภูมิใจในตนเองทุกครั้งที่ได้ทำกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือสัตว์			0.83		
Q14	ท่านรู้สึกว่าตนเองได้ทำประโยชน์ให้สังคมจากการทำกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือสัตว์			0.77	0.73 0.68 0.68	
Q16	ท่านสามารถจดจำวิธีการปฏิบัติกิจกรรมอาสาร่วมกับสัตว์ได้					
Q15	ท่านสามารถใช้อวัยวะสัมผัสทั้ง 5 ในการทำกิจกรรมอาสากับสัตว์				0.66	0.89
Q18	ท่านสามารถทำกิจกรรมอาสากับสัตว์ได้ เช่น ทำความสะอาด ซ่อมโรงเรือน เตรียมอาหาร อาบน้ำสัตว์ และใช้เวลากับสัตว์ เป็นต้น					0.78
Q17						

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

Q8	ท่านสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ได้เป็นอย่างดี	
	ประสบการณ์และความรู้ในอดีตช่วยให้ปฏิบัติกิจกรรมอาสาสมัคร	0.55
Q9	ร่วมกับสัตว์มีความง่ายขึ้น	
	การปฏิบัติกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครกับสัตว์ซ้ำๆ ช่วย	
Q10	ให้เกิดความชำนาญมากขึ้น	
	การฝึกอบรมช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนในการ	
	ปฏิบัติกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครร่วมกับสัตว์	

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) เมื่อทำวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจแล้ว ผลปรากฏว่ามีการคัดเลือกตัวแปรการรับรู้ที่เข้ากลุ่มกันได้ทั้งสิ้น 21 ตัวแปรสังเกตได้ และนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ด้วยวิธีการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood: ML) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของข้อมูลเชิงประจักษ์ นำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการวัดการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ		*t*	R^2
	b	*S.E.*		
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก				
ด้านความรู้ (Knowledge)				
Q8	0.700	-	-	0.490
Q9	0.731	0.077	7.791**	0.534
Q10	0.861	0.066	10.806**	0.741
ด้านความรู้สึก (Emotion)				
Q11	0.614	-	-	0.377
Q12	0.755	0.077	7.643**	0.571
Q13	0.539	0.066	6.250**	0.290
Q14	0.483	0.067	5.594**	0.234
ด้านการมีส่วนร่วม (Practice)				
Q15	0.748	-	-	0.560
Q16	0.549	0.088	6.280**	0.302
Q17	0.444	0.094	4.817**	0.197
Q18	0.551	0.095	5.733**	0.304

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ		*t*	R^2
	b	*S.E.*		
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก				
ด้านความต้องการ (Needs)				
Q20	0.651	-	-	0.424
Q21	0.819	0.098	7.769**	0.670
Q22	0.693	0.137	5.307**	0.480
Q23	0.797	0.134	6.506**	0.634
Q24	0.685	0.118	6.280**	0.469
ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical)				
Q25	0.703	-	-	0.494
Q26	0.688	0.066	9.379**	0.473
Q27	0.533	0.065	6.840**	0.284
Q28	0.679	0.071	8.518**	0.462
Q29	0.510	0.080	6.296**	0.260
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง				
ตัวบ่งชี้การรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวฯ				
ด้านความรู้ (Knowledge)	0.904	0.101	8.992**	0.817
ด้านความรู้สึก (Emotion)	0.993	0.115	8.625**	0.986
ด้านการมีส่วนร่วม (Practice)	0.754	0.754	7.886**	0.568
ด้านความต้องการ (Needs)	0.632	0.102	6.170**	0.399
ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical)	1.000	0.097	11.002**	1.000
χ^2= 77.65, df= 93, relativeχ^2= 0.834, p= 0.873 RMSEA= 0.000, RMR= 0.036, SRMR= 0.031, GFI= 0.961, AGFI= 0.903, NFI= 0.971, NNFI= 1.014				

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย พบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับแรกมีตัวแปรสังเกตได้ 21 ตัวแปร 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความต้องการ และด้านลักษณะทางกายภาพ โดยตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเป็นบวก (Standardize Score) อยู่ระหว่าง 0.444 - 0.861 มีนัยสำคัญทางสถิตินัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.066 - 0.137 ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายแสดงความแปรปรวนร่วมของตัวแปรสังเกตได้กับองค์ประกอบเชิงโครงสร้างเท่ากับร้อยละ 19.70 - 74.10

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่า องค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความต้องการ และด้านลักษณะทางกายภาพ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเป็นบวก (Standardize Score) อยู่ระหว่าง 0.632 - 1.00 มีนัยสำคัญทางสถิตินัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.097 - 0.754 ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายแสดงความแปรปรวนร่วมของตัวบ่งชี้กับองค์ประกอบเชิงโครงสร้างเท่ากับร้อยละ 39.90 – 100.00

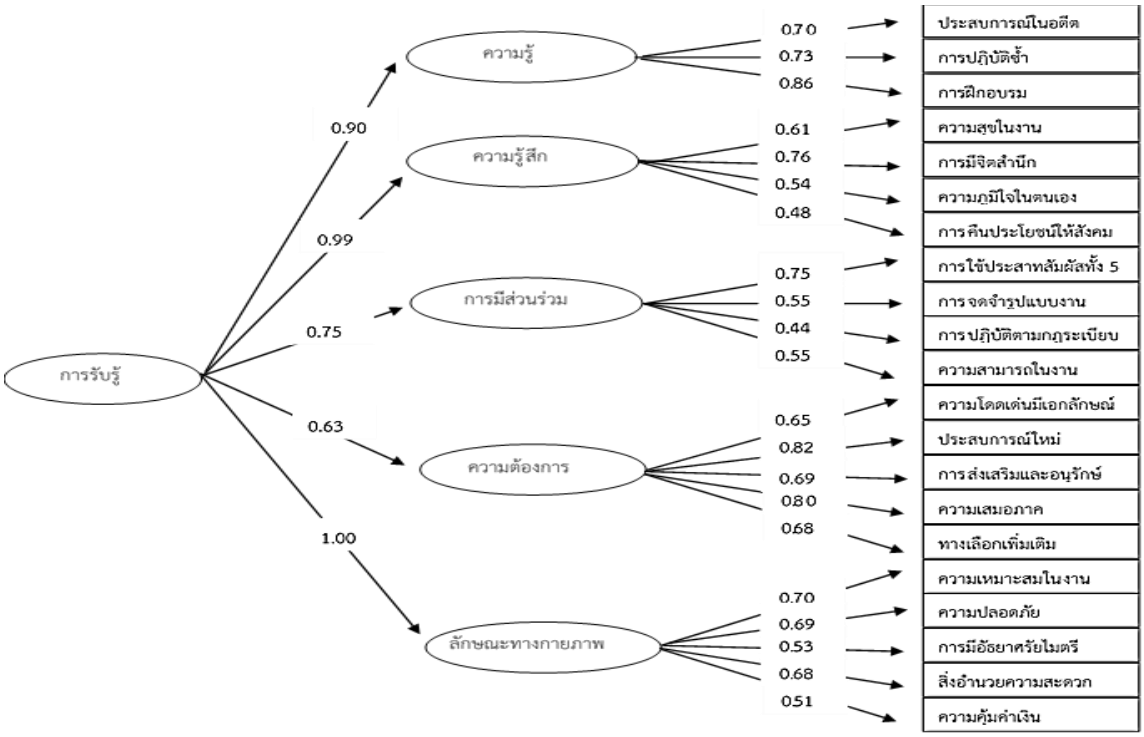
ผลการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness of fit Index) ของตัวแปรสังเกตได้ 21 ตัวแปร 5 องค์ประกอบ พบว่า ค่า χ^2= 77.65, df= 93, relativeχ^2= 0.834, p= 0.873 RMSEA= 0.000, RMR= 0.036, SRMR= 0.031, GFI= 0.961, AGFI= 0.903, NFI= 0.971, NNFI= 1.014 โดยเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในตารางที่ 5 ดังนั้น โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทยจึงสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 5 ค่าดัชนีการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย

ค่าดัชนี	เกณฑ์การพิจารณา	ตัวแบบก่อนปรับ		ตัวแบบหลังปรับ	
χ^2/df	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2	4.053	ไม่ผ่าน	0.834	ผ่าน
p-value	มีนัยสำคัญทางสถิติที่มากกว่าหรือเท่ากับ 0.05	0.000	ไม่ผ่าน	0.873	ผ่าน
RMSEA	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.05	0.092	ไม่ผ่าน	0.000	ผ่าน
RMR	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.05	0.074	ไม่ผ่าน	0.036	ผ่าน
SRMR	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.05	0.062	ไม่ผ่าน	0.031	ผ่าน
GFI	มากกว่าหรือเท่ากับ 0.90	0.875	ไม่ผ่าน	0.961	ผ่าน
AGFI	มากกว่าหรือเท่ากับ 0.90	0.794	ไม่ผ่าน	0.903	ผ่าน
NFI	มากกว่าหรือเท่ากับ 0.90	0.857	ไม่ผ่าน	0.971	ผ่าน
NNFI	มากกว่าหรือเท่ากับ 0.90	0.886	ไม่ผ่าน	1.014	ผ่าน

หมายเหตุ: ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Schumacker & Lomax, 2010; Hair et.al, 2006)

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย เมื่อพิจารณาก่อนการปรับแก้เห็นว่ายังไม่มีค่าใดผ่านเกณฑ์ แต่เมื่อปรับแก้โมเดลแล้วปรากฏว่าดัชนีทุกค่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จึงแสดงให้เห็นว่าโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันที่กำหนดมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และสามารถให้การยอมรับได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิเคราะห์โมเดลที่ได้ในข้างต้น ตามภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบของการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย ใช้สถิติวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อทดสอบสมมติฐาน สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่าองค์ประกอบของการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทยที่ได้จากการจัดกลุ่มใหม่ยังคงมี 5 องค์ประกอบ คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความต้องการ และด้านลักษณะทางกายภาพ ซึ่งเดิมทีก่อนการทดสอบสมมติฐานมีตัวแปรตั้งต้น 22 ตัวแปรสังเกตได้ 5 องค์ประกอบ แต่หลังจากใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจแล้วพบว่าโมเดลองค์ประกอบการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย สามารถจัดกลุ่มองค์ประกอบใหม่ได้ 21 ตัวแปรสังเกตได้ 5 องค์ประกอบ เรียงลำดับค่าน้ำหนักมาตรฐานจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านความรู้สึก ด้านความรู้ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความต้องการ จากนั้นเมื่อทำการตรวจสอบองค์ประกอบและตัวแปรสังเกตได้ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าสามารถยืนยันผลการจัดกลุ่มองค์ประกอบในข้างต้น ดังจะเห็นได้จากค่าพารามิเตอร์ทางสถิติและความตรงของโมเดลที่บ่งชี้ถึงความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทำให้ผลการวิจัยส่วนนี้ไปสนับสนุนสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่าโมเดลองค์ประกอบของการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ของประเทศไทย มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทุกข้อ นำมาซึ่งการอภิปรายผลดังต่อไปนี้

องค์ประกอบด้านลักษณะทางกายภาพ เป็นองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักมาตรฐานมากสุดหรือกล่าวได้ว่านักท่องเที่ยวจะตัดสินใจเลือกไปท่องเที่ยวในจุดหมายปลายทางใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยลักษณะทางกายภาพของสถานที่เป็นสำคัญ ประกอบด้วย ความเหมาะสมของกิจกรรม ความปลอดภัย ความมีอัธยาศรัยไมตรี สิ่งอำนวยความสะดวก และความคุ้มค่าเงิน เพราะองค์ประกอบทางกายภาพจะเป็นสิ่งยืนยันแรกที่ทำให้เกิดการรับรู้นำมาซึ่งการเกิดทัศนคติของบุคคลเกิดขึ้น ซึ่งจะมีความแตกต่างกันภายใต้การรับรู้ที่ต่างกัน โดยผลการวิจัยมีบางประเด็นที่สอดคล้องผลการศึกษาของ ดารัณ พราหมณ์แก้ว (2560); Cheung et al. (2010) ที่ว่าความเหมาะสมของกิจกรรม และความคุ้มค่าเงิน เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวตระหนักถึง เช่นเดียวกับ กาญจนา สมมิตร และคณะ (2557) ที่เสนอว่าการมีมิตรภาพ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายและมีคุณภาพเหมาะสมจะสามารถสร้างภาพลักษณ์และคุณค่าทางจิตใจให้นักท่องเที่ยวได้ ในขณะที่ประเด็นแตกต่างเป็นเรื่องความปลอดภัย และสิ่งอำนวยความสะดวก อาจเป็นเพราะปัจจัยดังกล่าวสามารถช่วยสนับสนุนการจัดการด้านลักษณะกายภาพของพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการสร้างความรู้สึกบวกให้เกิดขึ้นกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ในพื้นที่

ส่วนองค์ประกอบด้านความรู้สึก ประกอบด้วย ความสุขในการทำงาน การมีจิตสำนึก ความภูมิใจในตนเอง และการคืนประโยชน์ให้สังคม โดยการรับรู้ความรู้สึกเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดการตอบสนองพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ ซึ่งมีความสอดคล้องบางประการกับผลการวิจัยของธิดาชนก วงค์พิทักษ์ (2556) ที่ว่าปัจจัยทางจิตที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสา คือ ความสามารถตนเอง ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และแรงจูงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจิตอาสา เช่นเดียวกับผลการวิจัยของจารินี ศานติจรรยาพร และคณะ (2559) ที่พบว่าความรู้สึกภาคภูมิใจ และอิ่มเอมใจที่ได้ทำสิ่งดีๆ ออกสู่สังคมในระหว่างการเป็นอาสาสมัครท่องเที่ยว ช่วยสร้างประสบการณ์แปลกใหม่ทางการท่องเที่ยวให้ตนเองได้ ส่วนในประเด็นที่แตกต่างกับพบว่าปัจจัยการคืนประโยชน์ให้สังคม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครช่วยสร้างความตระหนักถึงการอยู่ร่วมกันในสังคม ฉะนั้นการคืนประโยชน์ให้สังคมจึงมุ่งเน้นการปรับทัศนคติให้เกิดการยอมรับ และสร้างเข้าใจในความหลากหลายของสังคมได้

ในขณะที่องค์ประกอบด้านความรู้ เป็นปัจจัยที่มีบทบาทอย่างมากต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย ประสบการณ์ในอดีต การปฏิบัติซ้ำ และการฝึกอบรม แตกต่างกับผลการวิจัยของ Burrai et al. (2014) พบว่าความเมตตาที่จะส่งผลต่อการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวอาสาสมัครกับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว แต่ในประเด็นความสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ว่ารับรู้เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครกับผู้ให้บริการการท่องเที่ยวจะมีความแตกต่างกันไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงและบทบาททางสังคม เป็นไปตามผลการวิจัยของ Carter (2008) ได้สำรวจความเข้าใจและประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร พบว่า ความรู้ในประสบการณ์ที่ได้รับประกอบด้วย 1) ประสบการณ์ในตนเอง 2) ประสบการณ์การเดินทางและงานเบื้องหลัง 3) ประสบการณ์ด้านสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ โดยการสำรวจบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเห็นได้ว่ามีความถูกต้องตามตามอัตถิภาวนิยม นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับตนเอง มีบทบาทเบื้องหลังในการให้ความช่วยเหลือ เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างพื้นที่กับตัวนักท่องเที่ยว หรือกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครสามารถสร้างความรู้

และประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นได้อย่างมีคุณค่า ตลอดจนช่วยปรับสมดุลการแสดงออกทางพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวได้ (Tomazos & Butler, 2012) จึงเห็นได้ว่าปัจจัยที่เพิ่มเติมมาจากผลการวิจัยคือการปฏิบัติซ้ำ และการฝึกอบรม ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ โดยการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอาสาสมัครของนักท่องเที่ยวจะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร (Kontogeorgopoulos, 2014) ประกอบด้วย การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 การจดจำรูปแบบงาน การปฏิบัติตามกฎระเบียบ และความสามารถในการร่วมทำกิจกรรม เห็นว่าสอดคล้องบางประการกับงานวิจัยของคมสัน วาฤทธิ์ และคณะ (2556) พบว่านักท่องเที่ยวอาสาสมัครจะให้ความสำคัญในการทำกิจกรรมอาสาสมัครและสถานที่ท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ใช้เวลาทำกิจกรรมน้อยกว่า 1 เดือน ภายใต้เหตุผลส่วนตัวและต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ทักษะที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นอวัยวะลงแรงในการช่วยงาน โดยจะให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างเต็มที่และเสียค่าใช้จ่ายในโปรแกรมอาสาสมัครสูงสุด แตกต่างกับมุมมองของ Reynolds & Braithwaite (2001) เห็นว่าปัจจัยค่านิยมในการอนุรักษ์ การจัดสวัสดิภาพสัตว์ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และความสามารถในการทำกำไรมักมีความขัดแย้งต่อการมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ จึงจำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยน ในขณะที่มีช่วงของปัจจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพของประสบการณ์ ดังนั้นองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมจึงสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการดำเนินงานด้านการปฏิบัติการของนักท่องเที่ยว เช่น การร่วมแรงในการปฏิบัติกิจกรรมอาสาสมัครอย่างเต็มใจและเต็มความสามารถ การบริจาคเงินหรือสิ่งของ และการปฏิบัติตนเองให้อยู่ในกฎระเบียบของพื้นที่ เป็นต้น

นอกจากนั้นองค์ประกอบด้านความต้องการยังเป็นอีกปัจจัยที่สร้างการรับรู้และทัศนคติให้เกิดขึ้นเพื่อนำมาซึ่งการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ปรารถนาให้ได้รับการตอบสนอง ประกอบด้วย ความโดดเด่นมีเอกลักษณ์ การได้รับประสบการณ์ใหม่ การส่งเสริมและอนุรักษ์ ความเสมอภาค และทางเลือกเพิ่มเติม ซึ่งมีความแตกต่างบางประเด็นกับผลการวิจัยของ Proyrungroj (2015) ที่พบว่าความต้องการทางการท่องเที่ยวเกิดจากแรงจูงใจ 7 ประการ ภายใต้ปัจจัยผลักและปัจจัยดึง นั่นคือ ปัจจัยผลัก ได้แก่ ความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ความต้องการประสบการณ์แปลกใหม่ ความต้องการพัฒนาตนเอง ความต้องการเรียนรู้ในเชิงลึก ความต้องการรู้จักกับเพื่อนใหม่ ปัจจัยดึง ได้แก่ การได้ทำกิจกรรมอาสาสมัครที่ตนเองสนใจเป็นการส่วนตัว และความต้องการได้มีโอกาสท่องเที่ยวในประเทศไทย สอดคล้องกับ Otoo (2013) ในส่วนของความต้องการช่วยเหลือสังคมและความต้องการเรียนรู้ประสบการณ์แปลกใหม่มีความสัมพันธ์ที่ขับเคลื่อนแรงจูงใจให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอาสาสมัคร ทั้งนี้ความแตกต่างที่เกิดขึ้นอาจเป็นเพราะพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นกรณีศึกษามีสภาพแวดล้อมและการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน อีกทั้งในบางปัจจัย เช่น ความโดดเด่นมีเอกลักษณ์ และ การส่งเสริมและการอนุรักษ์ เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่มีในทุกพื้นที่ท่องเที่ยวในปัจจุบัน ดังนั้นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์จึงจำเป็นต้องตระหนักถึงการสร้างคุณค่าที่แตกต่างและนำเสนอกิจกรรมอาสาสมัครที่ครอบคลุมความต้องการ เพื่อช่วยเพิ่มการรับรู้ของนักท่องเที่ยวอันจะนำมาซึ่งการพัฒนาจุดหมายปลายทางให้มีประสิทธิภาพ (Manea et al., 2013; Wachirasirodom & Tadanithi, 2016)

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถนำแบบสอบถามไปใช้วัดการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ เพื่อทราบทิศทางและระดับการรับรู้ก่อนการวางแผนกระบวนการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้สนใจสามารถนำตัวชี้วัดขององค์ประกอบการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในกลุ่มสัตว์ไปประยุกต์ใช้กับการศึกษานักท่องเที่ยวอาสาสมัครในกลุ่มอื่น เช่น กลุ่มการศึกษา กลุ่มทรัพยากรธรรมชาติ กลุ่มพัฒนาชนบท เป็นต้น โดยสามารถใช้วิธีการวิจัยในลักษณะเดิม

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

Department of Livestock Development. (2016). sarup c̆hamnūan prachākoṇ sunak læ mǣo pī soṇngphanhārōjhāsipkāo [The number of dogs and cats in the year 2016]. Retrieved on October 4, 2016 from http://dcontrol.dld.go.th/dcontrol/index.php/rabies/747-dogpop2016

กรมปศุสัตว์. (2559). สรุปจำนวนประชากรสุนัขและแมว ปี 2559. สืบค้นวันที่ 4 ตุลาคม 2560 จาก http://dcontrol.dld.go.th/dcontrol/index.php/rabies/747-dogpop2016

Manager online. (2010). sathānakān thārun sat nai Thai yang mai lot samākhom poṇngkan rēng sadǣng hākhwām rūammu̇ [Animal cruelty in Thailand has not decreased -Defense Association urges cooperation]. Retrieved on October 3, 2016 from http://www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9530000017931

ผู้จัดการออนไลน์. (2553). สถานการณ์ทารุณสัตว์ในไทยยังไม่ลด สมาคมป้องกันฯเร่งแสดงหาความร่วมมือ. สืบค้นวันที่ 3 ตุลาคม 2560 จาก http://www.manager.co.th/Local/ ViewNews.aspx?NewsID=9530000017931

Phramkaew, D. (2017). “saphāpwǣtlo̱m thāngkān thoṇngthīeo thī krathop to̱ sakkayaphāp kānthoṇngthīeo khoṇng mūang cha ʻam” [Tourism Environment Affecting Tourism Potential of Cha-am City]. Veridian E-Journal, 10(2), 2549-2567.

ดารัณ พราหมณ์แก้ว. (2560). “สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวที่กระทบต่อศักยภาพการท่องเที่ยวของเมืองชะอำ”. Veridian E-Journal, 10(2), 2549-2567.

Santijanyaporn, J., Suanpang, P., Sopha, C., & Kankarensanti, V. (2016). khrōngkān kānsuksā ʻuppasong ʻuppathān khoṇng kānthoṇngthīeo chœ̄ng bamphen prayōt nai klum c̆hangwat sanuk (sakonnakhoṇ - nakhoṇphanom - Mukdāhān) [The study of voluntourism demand and supply in Sanuk group (Sakon Nakhon, Nakhon Phanom, Mukdahan)], Bangkok: The Thailand Research Fund.

จารินี ศานติจรรยาพร, พรรณี สวนเพลง, จิรานุช โสภา, และ วริษฐา แก่นสานสันติ. (2559). โครงการการศึกษาอุปสงค์อุปทานของการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในกลุ่มจังหวัดสนุก (สกลนคร-นครพนม-มุกดาหาร). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

Sathiankhomsorakrai, T. & Saveatwatanakul, C. (2015). “kānphatthanā prokrǣm kānthoṇngthīeo chœ̄ng bamphen prayōt samrap yaowachon khwāmkhaoc̆hai ʻan dī nai dek doṇ ʻōkāt” [The Development Voluntourism Program of Youth for Understanding Underprivileged Children]. Journal of International and Thai Tourism, 11(1), 68-93.

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

ฐิญาภา เสถียรคมสรไกร, และโชคชัย สุเวชวัฒนกูล (2558). “การพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์สำหรับเยาวชนความเข้าใจอันดีในเด็กด้อยโอกาส”. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 11(1), 68-93.

Sommit, K., Boonpaisansatid, N., & Saetiew, S. (2014). “kān̄thoṇngthīeo chœ̄ng bamphen prayōt kap ʻōkāt khoṇng kitčhakān̄ phūa sangkhom nai khēt phāk nūa toṇ̄ bon” [Volunteer Tourism and Opportunities for Social Enterprises in The Upper Northern Thailand]. Panyapiwat Journal, 6(1), 33-45.

กาญจนา สมมิตร, นิทัศน์ บุญไพศาลสถิต, และ สราวุฒิ แซ่เตี๋ยว. (2557). “การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์กับโอกาสของกิจการเพื่อสังคมในเขตภาคเหนือตอนบน”. วารสารปัญญาภิวัฒน์. 6(1), 33-45.

Suravisood, P. (2009). rǣng čhūngčhai khoṇng phū nam yaowachon thī mī čhit ʻāsā nai kān̄tham kitčhakam phūa sangkhom koṛanī suksā saphā yaowachon Krung Thēp Mahā Nakhoṇ̄ [Motivation of youth leaders with volunteer spirit on social activities: a case study of Bangkok Metropolitan Youth Council]. (Master of Social Work), Thammasat Univrtsity.

ปิยะนาถ สรวิสูตร. (2552). แรงจูงใจของผู้นำเยาวชนที่มีจิตอาสาในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมกรณีศึกษาสภาเยาวชนกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิตมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Thai PBS News. (2017). hai thūk tīphǣ chai rǣngngān̄ " chāng " phūa kān̄thoṇngthīeo [Thailand was exposed to labor "elephant" for tourism]. Retrieved on October 4, 2016 from https://news.thaipbs.or.th/content/264149

ข่าวไทยพีบีเอส. (2560). ไทยถูกตีแผ่ใช้แรงงาน "ช้าง" เพื่อการท่องเที่ยว. สืบค้นวันที่ 4 ตุลาคม 2560 จาก https://news.thaipbs.or.th/content/264149

Thai Society for the Prevention of Cruelty to Animals. (2016). kān̄čhat tang khrōngkān̄ læ kān̄phatthanā khwāmrūammū kap nūaingān̄ thī kīeokhoṇng [Raising funds and developing relationships with relevant agencies [Online]. Retrieved on October 3, 2016 from http://www.thaifranchisecenter.com/links/show.php?id=723]

สมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทย. (2559). การจัดตั้งโครงการและการพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง. สืบค้นวันที่ 3 ตุลาคม 2560 จาก http://www.thaifranchisecenter.com/links/show.php?id=723

VolunteerSpirit Network. (2016). khoṇmūn kitčhakam ʻāsāsamak [Volunteer activity information]. Retrieved on October 3, 2016 from http://www.volunteerspirit.org/?p=28050

เครือข่ายจิตอาสา. (2559). ข้อมูลกิจกรรมอาสาสมัคร. สืบค้นวันที่ 3 ตุลาคม 2560 จาก http://www.volunteerspirit.org/?p=28050

Witthayaudom, W. (2008).phruttikam ʻongkān [Organization Behavior], Bangkok: Thnthachkarphim.

วิเชียร วิทยอุดม. (2551). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: ธนธัชการพิมพ์.

Wongpitak, T. (2013). patchai chit sangkhom thī song phon tọ phruttikam chit ʻāsā khọng nisit Mahāwitthayālai Sīnakharinwirot [Effects of Psychosocial Factors on Volunteer Spirit Behavior of Undergraduates at Srinakharinwirot University]. (Master of Education Degree), Srinakharinwirot University.

ธิดาชนก วงค์พิทักษ์. (2556). ปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

World Animal Protection. (2017). phūak man thūk thamrai phūa khwām banthœ̄ng khọng phūak rao [They were attacked for our enjoyment]. Retrieved on October 3, 2016 from https://www.worldanimalprotection.or.th/news/2016/Alesha-dixon

องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลก. (2560). พวกมันถูกทำร้ายเพื่อความบันเทิงของพวกเรา. สืบค้นวันที่ 3 ตุลาคม 2560 จาก https://www.worldanimalprotection.or.th/news/2016/Alesha-dixon

ภาษาต่างประเทศ

Bailey, A. W., & Russell, K. C. (2012). Volunteer Tourism: Powerful Programs or Predisposed Participants? Journal of Hospitality and Tourism Management, 9(1), 123-132.

Burrai, E., Font, X., & Cochrane, J. (2015). Destination Stakeholders' Perceptions of Volunteer Tourism: An Equity Theory Approach. International Journal of Tourism Research, 17(5), 451-459.

Callanan, M., & Thomas, S. (2005). Volunteer tourism: Deconstructing volunteer activities within a dynamic environment. Wallington: Elsevier Butterworth-Heinemann.

Carter K. A. (2008). Volunteer Tourism An Exploration of the Perceptions and Experiences of Volunteer Tourists and the Role of Authenticity in Those Experiences. (Master of Applied Science), Lincoln University.

Cerny, C. A., & Kaiser, H. F. (1977). A study of a measure of sampling adequacy for factor-analytic correlation matrices. Multivariate Behavioral Research, 12(1), 43-47.

Cheung, S., Michel, M., & Miller, D. (2010). Voluntourism, Give a little Gain a lot. Paper presented at the Research Analyst Program April 8, 2010, Gorgian College.

Cronbach, L., J. (1970). Essentials of Psychology Testing (5th ed.). New York: Harper Collin.

Drucker, P. F. (1974). Management: Tasks, Responsibilities, Practices: Harper & Row.

Ebel, R. L. & Frisbie, D. A. (1986). Essentials of education measurement. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Guttman, L. (1954). Some necessary conditions for common-factor analysis. Psychometrika, 19, 149-161.

Hair, J. F., Black, W. C., Bain, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). Multivariate data analysis (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Education International.

Holidays, H. (2012). Meaningful Taste of Volunteering Projects for You to Choose From. Retrieved on October 15, 2017 from http://www.handsupholidays.com/read/Volunteer-Projects

Kline, R. B. (2005). Principles and Practice of Structural Equation Modeling (2nd ed.). New York: Guilford.

Kontogeorgopoulos, N. (2014). The relationship between volunteer tourism and development in Thailand. Tourism: An International Interdisciplinary Journal, 62(3), 239-255.

Manea, G., Nae, M., Matei, E., Vijulie, I., & Tirla, L. (2013). Raising Awareness of Volunteer Tourism: Experiencing The Volunteer Tourism Among Students and Young Researchers. Geojournal Of Tourism & Geosites, 12(2), 120-128.

Mostafanezhad, M. (2014). Locating the tourist in volunteer tourism. Current Issues In Tourism, 17(4), 381-384.

Otoo, F. E. (2013). Motivations of American volunteer tourists to Ghana. African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure, 2 (4), 1-12.

Proyrungroj, R. (2015). A Comparative Study of Motivations of Thai Tourists and Foreign Tourists in Participating Volunteer Tourism in Thailand: A Case of Bangkok. Bangkok: Suan Sunandha Rajabhat University.

Reynolds, P., & Braithwaite, D. (2001). Towards a conceptual framework for wildlife tourism. Tourism Management, 22, 31-42.

Salvesen, A. (2014). Official Volunteer Abroad Trends Report. Retrieved on October 11, 2017 from https://www.gooverseas.com/industry-trends/annual-volunteer-abroad-report

Schumacker , R. E., & Lomax, R. G. (2010). A beginner's guide to structural equation modeling (3rd ed.). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Shani, A., & Pizam, A. (2008). "Towards an ethical framework for animal-based attractions". International Journal of Contemporary Hospitality Management, 20(6), 679-693.

Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2014). Using Multivariate Statistics (6th ed.). Harlow: Pearson.

Tomazos, K. & Butler, R. (2012). Volunteer tourists in the field: A question of balance?. Tourism Management, 33, 177-187.

Verardi, C. (2013). Perceptions of Voluntourism. (Master of Arts in Anthropology), Carleton University.

Volunteering Solutions (2014). Global Volunteer Abroad Report by Volunteering Solotions. Retrieved on 9 November 2017 from https://www.volunteeringsolutions.com/blog/global-volunteer-abroad-trends/

Wachirasirodom, R., & Tadanithi, S. (2016). An analysis of sustainable livelihoods through community-based tourism in Andaman coastal communities, Thailand. Veridian E-Journal, 9(4), 48-62.

Wearing, S., & McGehee, N. G. (2013). Volunteer tourism: A review. Tourism Management, 38, 120-130.

Wymer, J. W., Self, D. R., & Findley, C. (2010). Sensation Seekers as a Target Market for Volunteer Tourism. Services Marketing Quarterly, 31(3), 348-362.

Gnanapala, A. (2015). Tourists Perception and Satisfaction: Implications for Destination Management. American Journal of Marketing Research, 1(1), 7-19.